لە ڕەخنەگرتن لە نەیارانی مانگرتنی گشتی لە کوردستاندا.. حەمید تەقوایی.. وەرگێڕانی بە کوردی: کاوە عومەر

مانگرتنی گشتی لە زیاتر لە پانزە شاری کوردستاندا هەنگاوێکی گەورە بوو بەرەو پێشەوە نەک تەنها بۆ خەڵکی کوردستان و لە وەڵامی سیاسەتە دژە ژنەکانی حکومەتدا، بەڵکو لە بزووتنەوەی سەرتاسەری خەڵکدا بۆ رزگاربوون لە شەڕی کۆماری ئیسلامی. حیزبی ئێمە هەمیشە جەختی لەسەر گرنگی و پێگەی چارەنووسسازانەی مانگرتنی گشتی لە بزووتنەوەی ڕوخانی خەڵکدا کردووەتەوە و بانگەوازی تایبەتی ئێمە بۆ مانگرتنی گشتی لە کوردستان نموونەیەکی ڕوون و سەرکەوتووی پێشخستنی ئەو سیاسەتە بوو.

ئەمە یەکەم جار نییە کە حیزبی ئێمە بانگەوازی وا دەکات، وە یەکەم جار نییە مانگرتنی گشتی لە کوردستان پێکبهێنرێت، بەڵکو یەکەمجارە ئەم مانگرتنە لە ناخی گەورە- خۆپیشاندانی گەورە لە شارەکانی کوردستان و هەموو ئێران و بە یەک دەنگ لەگەڵیان لە دەوری یەک پرس، بە کوشتنی قێزەونانەی مەهسا بەرپابووە.

لە حاڵەتەکانی ڕابردوودا، وەک مانگرتن دژی لە سێدارەدانی سێ لاو چوار ساڵ لەمەوبەر، مانگرتن لە کوردستان هاوکات نەبووە لەگەڵ بزووتنەوەی سەرتاسەری، یان وەک ڕاپەڕینەکانی ١٣٩٦ و ١٣٩٨ ناڕەزایەتی سەرتاسەری هاوکات نەبوو لەگەڵ مانگرتن لە کوردستان. ئەمجارەیان تەوەری ناڕەزایەتی و داواکاری و دروشمەکانی مانگرتن لە گردبوونەوە و خۆپێشاندانەکان نەک هەر لە شارەکانی کوردستان بەڵکو لە تاران، کەرەج، ڕەشت، مەشهەد، ئەسفەهان، گەوهەردەشت، ئەهواز و چەند شارێکی دیکە دەنگ بەرز دەبێتەوە ئەم ئەزموونە دەکرێ و دەبێ بە هەموو شارەکان فراوانتر بکرێت و مانگرتنی گشتی لە دەوری داواکارییەکی هاوبەش دەبێتە فاکتەرێک بۆ بەهێزکردن و بەدواداچوونی خۆپیشاندانی شارەکان. کارەساتی کوشتنی مەهسا و ڕۆڵی چارەنووسسازانەی بزووتنەوەی رزگاریخوازی ژنان لەم بزووتنەوەیەدا

بۆتە ئاڵا و هەمای ئەم یەکێتییە سەرتاسەرییە.

مانگرتن قوتابخانەی شۆڕشە، مانگرتن دەتوانێت ماکینەی حکومەت ئیفلیج بکات. مانگرتنی سەرتاسەری کرێکاران و بەتایبەت مانگرتنی کرێکارانی نەوت و پترۆکیمیایی بەهۆی قورسایی چارەنووسازیان لە ئابووریدا، هەروەها مانگرتنی شۆفێرانی کۆمپانیایی واحد و میترۆ و کرێکارانی هێڵی ئاسن و شۆفێری بارهەڵگر و کرێکارانی شارەوانی و مامۆستایان و کەرتە خزمەتگوزارییەکانی دیکە بەهۆی ڕۆڵی چارەنووسازیانەوە لە ژیانی ڕۆژانەی کۆمەڵگادا، دەتوانێت گورزێک لە حکومەت بدات. لە هەلومەرجی ئێستادا داخوازی روون بە هەڵوەشاندنەوەی حیجابی ئیجباری و هەڵوەشاندنەوەی هێزە سەرکوتکەرەکانی حکوومەت، بنەمای پێکهێنانی ئەو مانگرتنانەی ڕەخساندووە. یاوەری و هاوکاتی ئەم مانگرتنە لەگەڵ خۆپیشاندانەکانی سەر شەقامەکان کە بە دروشمی مەرگ بۆ خامنەیی و بەڕاشکاوی دژ بە حکوومەت بەڕێوەدەچن، شۆڕشێکی گەورە پێکدەهێنێت کە دەتوانێت پەیکەری کۆماری ئیسلامی بە هەموو فراکسیۆنەکانی و دارودەستە و چەقۆکێشەکانیەوە هەڵپێچێت ولە ناوببات.

دەکرێت دەربارەی ڕۆڵ و پێگەی مانگرتنی سەرتاسەری زیاتر ڕوون بکرێتەوە و مانگرتنی گشتی و پەیوەندی بە خۆپیشاندانی شارەکانەوە (من خوێنەری ئارەزومەند ڕەوانەی بابەتی "گرنگی و پێگەی مانگرتنی سەرتاسەری و مانگرتنی گشتی" دەکەم، تەمموزی ٢٠٢٢)، بەڵام… مەبەستم لەم تێبینییەدا سەیرکردنە هەڵوێستی ئەو دەستانەیە کە خۆیان بە کۆمەنیست ناودەبەن بەڵام لە دژایەتیکردنی مانگرتن لە کوردستاندا دەتیان داوەتە درێژدادڕی.

خاڵی یەکەم ئەو بانگەشەیە کە مانگرتنەکە مانەوەیە لە ماڵەوە! ئەم ئیدیعایە بێمانایە! ئه زموونی مانگرتن له ئێران و هه موو شوێنێکی جیهان نیشانی ده دات که هیچ که سێکی مانگرتوو له هیچ شوێنێکی جیهان له ماڵه وه نامێنێته وه . تا ئەو شوێنەی کە پەیوەندی بە بزووتنەوەی کرێکاری لە ئێران هەیە، کرێکارانی مانگرتوو ناچنەوە ماڵەوە، دەچنە سەر شەقام. ئەزموونی چەند ساڵی ڕابردوو، مانگرتنی هەفت تەپە، هەپکە، پۆڵای ئەهواز، کرێکارانی نەوت، شۆفێری بارهەڵگرەکان، کرێکارانی یەکەکان، کرێکارانی هێڵی ئاسن و هتد، هەموویان دەریانخستووە کە کرێکارانی مانگرتوو، وەک لە دۆسیەی هەفت تەپەدا ، پۆڵای ئەحواز و هەپکە، لە شەقامەکانی ئەو شارە خۆپیشاندانیان کردووە، لە زۆر حاڵەتەدا لەگەڵ بنەماڵەکانیان ڕێپێوانیان کردووە، وەک لە دۆسیەی هەفت تەپەدا،

نزیکەی لە هەموو مانگرتنەکاندا لە شوێنی کار گردبوونەوە، کۆبوونەوەیەکی گشتییان ڕێکخستووە ، وەک لە دۆخی کرێکارانی گرێبەستی نەوت و هەفت تەپە، یان وەک لە دۆخی ناڕەزایەتی مامۆستایان، ئەوان مانگرتنی سەرتاسەریان لەگەڵ ئەنجامداوە گردبوونەوە لە شارە جیاوازەکان. تەنانەت لە وڵاتانی رۆژئاوا کە کەشێکی شۆرشگێری وەک ئێران نییە، مانگرتنی کرێکاری پەیوەستە بە هێڵێکی یەکگرتووی کرێکارانی پیکێت، واتە هێڵی یەکگرتووی ئەوان لە شوێنی کاردا. ئەمەش بۆ مانگرتنی گشتیش ڕاستە. دوایین نموونەش مانگرتنی گشتی و خۆپیشاندانی هاوکاتی شەقامەکانی ئەمڕۆیە لە شارەکانی کوردستاندا.

‎مانگرتن قوتابخانەی شۆڕشە مانگرتن دەتوانێت ماکینەی حکومەت ئیفلیج بکات. مانگرتنی سەرتاسەری کرێکاران و بەتایبەت مانگرتنی کرێکارانی نەوت و پترۆکیمیایی بەهۆی قورسایی چارەنووسسازیان لە ئابووریدا، هەروەها مانگرتنی شۆفێرانی یەکەی و میترۆ و کرێکارانی هێڵی ئاسن و شۆفێری بارهەڵگر و کرێکارانی شارەوانی و مامۆستایان و کەرتە خزمەتگوزارییەکانی دیکە بەهۆی ڕۆڵی چارەنووسسازیانەوە لە ژیانی ڕۆژانەی کۆمەڵگادا، دەتوانێت گورزێک لە حکومەت بدات. لە هەلومەرجی ئێستادا داخوازی روون بۆ هەڵوەشاندنەوەی حیجابی ئیجباری و هەڵوەشاندنەوەی هێزەکانی سەرکوتکاری حکوومەت، بنەمای پێکهێنانی ئەو مانگرتنانەی رەخساندووە. یاوەری و هاوکاتی ئەم مانگرتنانە لەگەڵ خۆپیشاندانەکانی سەر شەقامەکان کە بە دروشمی مەرگ بۆ خامنەیی و بەڕاشکاوی دژ بە حکوومەت بەڕێوەدەچن، شۆڕشێکی گەورە پێکدەهێنێت کە دەتوانێت پەیکەری کۆماری ئیسلامی بە هەموو فراکسیۆنەکانی و کارتێلەکانی مادە هۆشبەرەکان و جەماعەتی ستەمکارییەوە تێکەڵ بکات.

‎ دەکرێت زیاتر ڕوون بکرێتەوە دەربارەی ڕۆڵ و پێگەی مانگرتنی سەرتاسەری و مانگرتنی گشتی و پەیوەندییەکەی بە خۆپیشاندانەکانی شارەکانەوە (من خوێنەری ئارەزومەند ڕەوانەی بابەتی “گرنگی و پێگەی مانگرتنی سەرتاسەری و مانگرتنی گشتی” دەکەم، تەمموزی ٢٠٢٢)، بەڵام… مەبەستم لەم تێبینییەدا سەیرکردنە هەڵوێستی ئەو دەستانەیە کە خۆیان بە کۆمۆنیست ناودەبەن بەڵام لە دژایەتیکردنی مانگرتن لە کوردستاندا بوختانیان کردووە.

‎ خاڵی یەکەم ئەو بانگەشەیە کە مانگرتنەکە مانەوەیە لە ماڵەوە! ئەم ئیدیعایە بێمانایە! ئه زموونی مانگرتن له ئێران و هه موو شوێنێکی جیهان نیشان ده دات که هیچ که سێکی مانگرتن له هیچ

شوێنێکی جیهان له ماڵه وه نامێنێته وه . تا ئەو شوێنەی کە پەیوەندی بە بزووتنەوەی کرێکاری لە ئێران هەیە، کرێکارانی مانگرتوو ناچنەوە ماڵەوە، دێنە سەر شەقام. ئەزموونی چەند ساڵی ڕابردوو، مانگرتنی هەفت تەپە، هێپکۆ، ئەهواز ستیل، کرێکارانی نەوت، شۆفێری بارھەڵگرەکان، کرێکارانی یەکەکان، کرێکارانی هێڵی ئاسن و هتد، هەموویان دەریانخستووه کە کرێکارانی مانگرتوو، وەک لە دۆسیەی هەفت تەپەدا ، ئەهواز ستیل و هێپکۆ، لە شەقامەکانی ئەو شارە خۆپیشاندانیان کردووە، لە زۆر حاڵەتدا لەگەڵ بنەماڵەکانیان ڕێپێوانیان کردووە، وەک لە دۆسیەی هەفت تەپەدا، نزیکەی لە هەموو مانگرتنەکاندا لە شوێنی کار گردبوونەوە، کۆبوونەوەیەکی گشتیان ڕێکخستووە ، وەک لە دۆخی کرێکارانی گرێبەستی نەوت و هەفت تەپە، یان وەک لە دۆخی ناڕەزایەتی مامۆستایان، ئەوان مانگرتنی سەرتاسەریان لەگەڵ ئەنجامداوە گردبوونەوە لە شارە جیاوازەکان. تەنانەت لە وڵاتانی رۆژئاوا کە کەشێکی شۆرشگێری وەک ئێران نییە، مانگرتنی کرێکاری پەیوەستە بە هێڵێکی یەکگرتووی کرێکارانی پیکێت، واتا□ ه□□ی یەکگرتووی ئەوان لە شوێنی کاردا. ئەمەش بۆ مانگرتنی گشتیش ڕاستە. دوایین نموونەی مانگرتنی گشتی و خۆپیشاندانی هاوکاتی کۆڵانەکان ئەمڕۆ لە شارەکانی کوردستانە.

یەکێکی تر لە بانگەشەکانی هاوڕێیانمان دژی مانگرتنەکە ئەوەیە کە مانگرتنی پاسیفیزمە! ئەمە یەکەم جارە کە بانگەشەکاری کۆمۆنیزم مانگرتن بە پاسیڤ وەسف دەکات. مانگرتنی چەکێکی کاریگەری چینی کرێکارە بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی خاوەنکاران و حکومەتەکەیان، بزووتنەوەیەک کە دەتوانێت چەرخی ئابووری بوەستێنێت و ماشێنی حکومەت ئیفلیج بکات، شێوازی سەرەکی خەباتێ نەک تەنها بۆ کرێکاران بەڵکو بۆ هەموو خەڵکی کرێکار لە هەموو شۆڕشەکاندا کە ب□ بۆچونی هاوڕێیان پاسیڤە! پێم وانییە ئەم تیۆرە پێویستی بە وەڵامێکی ئەوتۆ هەبێت. تەنیا دەبێ بڵێین بەبێ ئەم شێوە "پاسیڤە" تا ئێستا هیچ شۆڕشێک ئامانج نەگەیشتووە.
جگە لەوەش بانگەشەی ئەوە دەکەن کە مانگرتنەکە پێچەوانەی خۆپیشاندانەکانە و لە دوای خۆپیشاندانەکانی شەقامەوەیە. بەڵام ڕاستییەکە ئەوەیە کە مانگرتن نەک هەر لە پشتی خۆپیشاندانەکەوە نییە، نەک هەر بەدیلێک نییە بۆ خۆپیشاندانەکە، بەڵکو بەهێزتر و چڕتری دەکاتەوە. چونکه ڕوونه که تا کەمتر خەڵك بێنه سەر کار، خۆپێشاندانەکانی شەقامەکان قەرەباڵغی زیاتر دەبێت. دیارە هاوڕێکانمان لە زیادەڕۆیی لە بەرگریکردن لە خۆپیشاندانەکان هاتوون ئینکاری مانگرتنەکە بکەن! نازانرێت لە کەیەوە تا ئێستا

مانگرتن و خۆپیشاندان بەدیلی یەکتر بوون! وەک ئەوە وایە نەتوانیت لەگەڵ هەردووکیان ڕازی بیت و وەک حیزبی ئێمە داوای مانگرتن دەکات و مانگرتووان و هەموو خەڵک بانگ دەکات بۆ خۆپیشاندان و گردبوونەوەی شەقامەکان. من پێم وانییە تێگەیشتن لەم خاڵە ئەوەندە زیرەکی پێویست بێت کە نەتوانیت لە شوێنی کار و لە خۆپیشاندان و گردبوونەوەکانی شەقامدا خۆت نیشان بدەیت! ئەوەی دژ بەیەکە هەڵوەستی ئەم دەستانەی ئێمەیە نەک مانگرتن و خۆپیشاندان.
دوا خاڵ ئەوەیە کە لە ئێران لە بارودۆخی ئێستادا ئەوەی پێویستە ناوی لێببرێت مانگرتنە، خۆپێشاندان و گردبوونەوە بەزۆری لە لایەن خودی خەڵک و چالاکانی بزووتنەوەکانەوە پێکدێت. وەک چۆن لە ڕاپەڕینەکانی ١٣٩٦ و ١٣٩٨دا شاهیدی بووین و ئەمڕۆش لە ناڕەزایەتی دژی کوشتنی شلێر و مەهسا شاهیدیین. جموجۆڵەکانی شەقام بۆ مانگرتن بەهێزتر بکرێن و ماکینەی سەرکوتکردنی حکومەت ئیفلیج بکرێن. مانگرتنی گشتی هەنگاوێکە لە تەنها خۆپیشاندان، بزووتنەوەیەکی ڕێکخراوە کە داخوازی هاوبەش و دیاریکراوە و ناڕەزایەتی جەماوەری بەهێز دەکات و قووڵتری دەکاتەوە.

بەڵام هۆکاری سیاسی دژایەتی دەستەکانمان بۆ مانگرتنی گشتی لە کوردستان هیچ کام لەو خاڵانەی سەرەوە نییە، کێشەکەیان ئەوەیە کە پارتە ناسیونالیستەکانی کوردیش داوای مانگرتنیان کردووە. هاوڕێیان پێیان وایە "سنوور" لەگەڵ ئۆپۆزسیۆندا دروست دەکەن. وەک ئەوەی مانگرتنی گشتی تاکتیکی لایەنە ڕاستەکان بێت و خۆپیشاندانەکانی شارەکان تاکتیکی چەپەکان بێت! بەڵام واقیعەکە ئەوەیە کە مانگرتن و خۆپیشاندان و هەڵمەتی مەیدانی بەگشتی شێوازی شەڕی چەپەکانە و هێزە ڕاستڕەوەکان ناچارن تەنها لەژێر فشاری چەپ و بزووتنەوەی شەقامی خەڵکدا پەنا بۆ ئەو جۆرە شێوازانە ببەن. دەستان بۆ هەردوو دەست شێوازی سەرەکی خەباتی کرێکاران و تەواوی خەڵکی زەحمەتکێش لە هەلومەرجی شۆڕشگێڕانەدا بەلای ڕاستدا دەخەنەڕوو و بە حەقەوە ئەمە بە "مەرزەبەندی" ناودەبەن! هەروەک چۆن لە سنووردانان لەگەڵ موسەوی و بزووتنەوەی سەوزدا، تەواوی ڕاپەڕینەکەیان گواستەوە بۆ سەر حسابی هێزەکانی دەخوردادی و بانگهێشتی خەڵکیان کرد بۆ مانەوە لە ماڵەوە.

ئەمە سنووردانان نییە لەگەڵ ڕاستڕەوەکاندا، بەڵکو بەهێزکردنیانە. دەستان لە زیادەڕۆی دژایەتی بە هێزە ناسیونالیستەکان تا دژایەتی مانگرتنی گشتی و تیۆریزەکردنی کۆنەپەرستانە لە دژی مانگرتنەکە بە هەڵە کەوتوون و تێناگەن کە ئەم سنووردانان لەگەڵ ئۆپۆزسیۆنی

ڕاستتدا نییە، هاوکارییەکی پراکتیکییە لەگەڵ حکومەتدا، واتە ، لەگەڵ پێگەی ڕاستتدا!

• هێزە ڕاستڕەوەکان پێویستە لەسەر سیاسەتی سازشکارانەیان لێیانبدرێت نەك كاتێك بانگەواز لەدژی حکومەت دەکەن. بەم لۆژیکەی هاوڕێیان سبەینێ ئەگەر هێزێکی ناسیۆنالیست داوای ڕووخاندن بکات، دەبێت چەپەکان دژی ڕووخاندن بێنە مەیدان! ئەمە پێشتر ئەم سنووردارکردنی شەقاممان بۆ ئۆپۆزیسیۆنی ڕاستەوە لەم جۆرە چەپە دژە کۆمەڵایەتییە بینیوە، بەڵام لەم حاڵەتەدا هاوڕێیان هیچ بەردێکیان نەهێشتۆتەوە!

• ئەمە شێوازێکی تەواو جیاوازمان هەیە بۆ ڕەخنەگرتن لە ڕاستڕەوەکان. ئەمە ڕەخنە لە ئۆپۆزیسیۆنی ڕاست دەگرین لەسەر سیاسەت و تاکتیک و ستراتیجی سازشکارانەیان و نەک کاتێک بەهەر هۆکارێک بەرگری لە ناڕەزایەتی خەڵک دەکات لە دژی حکومەت. تاکتیکی ئەمە کارکردی جوڵەی هێزە ڕاستەکان یان "سنووردانان"مان نییە لەگەڵ ڕاستەکان، بەڵکو دەرئەنجامی ڕووبەڕووبوونەوەمانە لەگەڵ حکومەت. حیزبەکەمان قووڵترین ڕەخنەی لە ناسیۆنالیستەکان وروژاندووە بە تایبەت لە کوردستان و هەرواش بەردەوام دەبێت. چەپ پێویستی بەم جۆرە سنووردانانەی شەقام نییە. پێویست ناکات لەگەڵ ناسیۆنالیستەکان لە دژی مانگرتنی گشتی موناقەشە بکەن. ئامۆژگاری من بۆ دەستانی دژە مانگرتن ئەوەیە کە مانگرتنی گشتی لە کوردستان نەکەنە قوربانی ئەم جۆرە "سنووردانانە".

• پێویستە ئەمڕۆ بزانین مانگرتنی گشتی لە زیاتر لە ١٥ شاری کوردستان بە سەرکەوتوویی بەڕێوە چوو، دەستەکانمان لە کوێ وەستاون؟ هیوادارم لە "سنوردانان"چێتیەدا هەڵە نەبن لەگەڵ هێزە ڕاستڕەوەکان بۆ نکۆڵیکردن و سانسۆرکردنی هەواڵ و ڕاپۆرتەکانی مانگرتنی گشتی لە کوردستان.

• ١٩ی ئەیلوولی ٢٠٢٢

هەڵوێستەکی چەوت لەمەڕ ڕژێمی ئێران، پێویستی بە ڕاستکردنەوە هەیە.. گۆران هەڵەبجەیی

{دەسەڵاتدارانی ئێران لە ترۆپکی ئیرهابدان}، نبیل حیدری نووسەری تایبەت بە دۆخی ئێران.

ئەوەی لەکن چاودێرانی سیاسی و کەسانی موتابعی ڕەوشی ئێران و تەنانەت کەسانی ئاسایی ڕوونە، ئەوەیە کە ڕژێمی ئاخوندەکانی ئێران لەو دەمەی دەسەڵاتیان گرتوەتەدەست[۱۹۷۹]، تا ڕۆژی ئیمڕۆ لە ڕێگەی زەبروزەنگەوە درێژەیان بە تەمەنی دەسەڵاتەکەیان داوە، بەجۆرێک کووشتن و سەرکووتکردن و سڕینەوەی نەیاران کۆڵەکەی ڕاگرتنی دەسەڵاتەکەیان بووە. ئاشکرایە ئەم دەسەڵاتە بە ساتێکیش دەستبەرداری ئیرهاب نەبووە و نابێت.

ماهیەت و سرووشتی دەسەڵاتدارانی ئێران شتێک نیە جێگەی گومان و مشومڕ بێت، ڕۆژ لەدوای ڕۆژ دڕندەیی و سادیەتی مەلاکانی ئێران زەقتردەبنەوە. کوورت و پووخت ڕژێمێکە دەکەوێتە خانەی، دژە دیموکرسیەت، دژە ئینسانیەت، دژە فرەبەچوون و ڕا، دژە نەتەوەو ئەتنیک، دژە مافی مێینە و دژە ژیانی مەدەنیەت بەهەموو ڕەهەندەکانیەوە واتە دەسەڵاتێکی دیکتاتۆر و ڕەفتار فاشییە.

لە حاڵەتێکی ئەوهادا گرنگەو زۆریش گرنگە دیدو بەچوونی چینێکی سیاسی سەرچڵ و خاوەن مێژووی تێکۆشانی سەخت، دەربارەی ئەو ڕژێمە بزانرێت کە ئەویش دەسەڵات وحیزب و لایەن و تاکی چەپ و کۆمەنیستەکانە.

هەڵوێستێک کە بەخاڵێکی سەلبی و هاوکات ڕەخنە لەسەر زۆرێک لە دەسەڵات و حیزب و ڕەوت و کەسایەتیە چەپەکانی جیهان بە عەرەب و {کوردیشەوە }هەژمار دەکرێت، پشتگیری کوێرانەیانە لە ڕژێمی ئێران، ئەمانە نالۆژیکیانە داکۆکی لە ڕژێمی ئێران دەکەن و هەڵوێستی نادرووست و دوور لە واقیع وەردەگرن. پاساوی گەورەیان بۆ ئەم هەڵوێستەیان ئەوەیە کە ڕژێمی ئێران دژی ئەمریکا و ئیسرائیلە، یاخود بەلۆژیکی[دوژمنی دوژمنەکەم دۆستمە] کاردەکەن.

بابزانین بەڕاست ئێران دژی ئیسرائیل و ئەمریکایە یا تەنها

دروشمەکی فریودەرو بە ناوەڕؤکە.؟

ئاشکرایە سیاسەت لەسەر بنەمای بەرژەوەندی دامەزراوە و هەر ئەوەش داینەمەی بزواندنیەتی. کەواتە ئێرانیش لەسەر ئەم بنەمایە کاردەکات ، نەک لەسەر بنەمای ئاین و مەزهەب .لەحاڵەتێکی ئەوهادا دەکرێ و ڕوویداوە ئاین و مەزهەب کراونەتە قوربانی بەرژەوەندی گشتی.

بەنمونە دەسەڵاتدارانی ئێرانی ئیسلامی شیعە مەزهەب ، لەکاتی جەنگی [٨] ساڵەیاندا لەگەڵ ڕژێمی سەدام ،چەکیان لەڕێگەی لایەنی [سێیەمەوە] دەکڕی،لە نێوانیاندا چەکی ئیسرائیلی و ئەمریکی، کاربەدەستانی چەککڕی ئێرانی چاک دەیانزانی ئەوچەکانە ئیسرائیلین یاخود هی {شەیتانی گەورەن}. هەمووما ن {ئێران کۆنترای} سەردەمی ڕێگانمان لەیادە کە لەڕێگەی ملیاردێری سعودیەوە عەدنان خاچەقچی بەنرخی چەند ملیارێک دۆلار چەکی ئەمریکی فرۆشت بە ئێران. هەرلەو دەمەدا ئەمریکا بە بەرژەوەندی خۆی لەڕێگەی [مانگە دەستکردەکانەوە] زانیاری سەربازی دەدا بەهەردوو لا،هیچ لایەکیشیان ئەو زانیاریانەیان ڕەتنەدەکردەوە.

خومەینی بەردەوام بەدرووشمی قەبەو بێ ناوەڕۆکی [نەڕۆژئاوایی و نەڕۆژهەڵاتی] دەیویست خەڵکی ساویلکە هەڵبخەڵەتێنێت ،کەچی لەدەمی جەنگی هەشت ساڵەدا ،ئەو درووشمەی وەلاناو وەک پێشتر ئاماژەم پێدا ،چەک و کەرەستەی جەنگی لە وڵاتانی هەردوو بەرەکە دەکڕی و نەوتیشی بەهەردوولا دەفرۆشت.

دڵنیام هەمان ڕژێم ژێر بەژێر پەیوەندی لەگەڵ ئەو وڵاتانەدا هەبووەو هەیە کە بەدژو نەیاریان دەزانێت ،[یەکێک لە وەزیرەکانی دەرەوەی ئەمریکا بەر لە دەساڵێک ئەو نهێنیەی درکان]کە پەیوەندی ژێربەژێریان لەگەڵ ئێران هەبووە، بەداخەوە ناوی ئەو وەزیرەم لەیاد نەماوە. کەواتە ئێستا بۆمان ڕوونبووەتەوە کە ڕژێمی ئێران دوژمنی ئەمریکاو ئێران نەبووەو نیە ،درووشمەکانیشی لەو بارەوە تەنها بۆ فریودان بووە.

دەربارەی هاوکاریەکانی ڕژێمی ئێران بە لایەن و وڵات و بزافە ئیسلامیەکان ،ئەوەش مەغزاو مەبەستی تایبەتی لە پشتە ،ئەوەی لەم بوارەدا بەلایانەوە گرنگ نیە ئاین و مەزهەبە.

هەموو دەزانین کە لەدوای کووشتنی حسین کوڕی علی ابی طالب لەلایەن زید بن معاویەوە لەساڵی[٦١] ی کۆچیەوە تا ئێستا خوێن لە نێوان

ئەو دووە مەزهەبەدا حکوم دەکات و یەکتر دەتەکێنەوە و جۆرەها سفەتی ناشیرین دەخەنە پاڵ یەکتر،کەچی مەلاکانی ئێران پەیوەندیەکی تووندوتۆڵ و باشیان لەگەڵ زۆرێک لە گرۆ بزاف و حیزبی ئیسلامیی سوونە مەزهەبانەدا هەیە،لە نەویاندا هەن کە هەرگیز دان بە ئیسلامیەتی شیعەدا نانێن و تەنها سوونە بە میراتگری ئیسلام دەزانن.

ئێران بە پارە و چەک یارمەتی زۆر هێزولایەن دەدات کە هیچ شتێک کەیاننکاتەوە جگە لە بەرژەوەندی ، بە نموونەی حماس و جیهادی فەلەستینی و [تالیبانی ئەفغانستان لە سەردەمێکدا] و حیزبی «الجماعة الإسلامية» باکستانی تووندڕەو.

یاخود لە تەنگەژەو جەنگی نێوان ئەرمینیاو ئازربایجاندا ،ئێران لایەنی ئەرمینیای گرت،کەدەبوو بە پێچەوانەوە بوایە چونکە ئازربایجان وڵاتێکی شیعە مەزهەبە. دیارە مەبەست لێرە پەیوەندیانە دووسەرەیە ،یەک ئەوەیە تا لایەنە هاوکاریکراوەکان دژ بە بەرژەوەندی و ناوەندو کەسایەتیەکانی ئێرانی چالاکی ئەنجام نەدەن،دووەم هەوڵدان بۆ جێگیربوون و درووستکردنی پێگەیەک بۆ خۆیان لەو دەڤەرانەی ئەو حیزب و بزافانە باڵادەستن تێیدا..

ئەوەی دەزانین لە ئێستادا ئێران کەم تازۆر کۆنترۆڵی لوبنان لەڕێگەی حیزب للەوە،یەمەن لەڕێگەی حوثیەکانەوە، عێراق لە ڕێگەی حیزبە شیعەکانەوە،سوریا لە ڕێگەی ئیتلاعات و گرووپە چەکدارەکانەوە دەکات.ئەم کارانە هەرگیز ناچنە خانەی باوکردنەوەی مەزهەبی شیعە ، بەڵکو وەک پێشتر ئاماژەم پێدا مەسەلەکە بەهێزکردنی پێگەی خۆیانە دوور لە مەزهەب و ئاین.

بەپاراستی خودی خۆیان ئاخوندەکانی ئێران لە ڕۆژی دامەزراندنیەوە تا ئێستا لە هەرشوێنێک ناڕازییەک چ وەک تاک چ وەک حیزب و نەتەوە و لایەن ،سەری هەڵیدابێت ،ئەوە بە دڕندانەترین شێوە سەرکووت کراوە،ئەم ئیرهابەی دەسەڵاتی ئێران سنوورەکانی وڵاتی بەزاند و زۆرێک لە وڵاتانی جیهانی گرتەوە ،بۆ نموونە لە هەندەران کەم حیزب و کەسایەتی سیاسی و سکرتێری حیزبی کوردیەکان هەن دەستی ئیرهابی ئێرانی پێنەگەشتبێت.

لە وڵاتانی وەک ئەڵمانیا،نەمسا ، فەرەنسا، هۆڵەندە،سوید ،دانمارک ،تورکیا ئەندامانی حیزبی ئەپەزشینەکان ونەیارانی ڕژێمی ئێران تێرۆرکراون یا بریندار کراون یا هەوڵی ڕفاندیان دراوە لەباشووریش تا ئێستا پتر لە ٦٠٠ تێکۆشەری کوردی سەربە حیزبی.

کورد□کانی ڕۆژهەڵات بەدەستی ئیتلاعات کووژراون.

هەر ڕژێمێک ڕێز لە هاوڵاتیانی خۆی نەگرێت ، پانتاییەک بۆ ئازادی و دیموکراتی مەیسەر نەکات ، پێویستیە سەرەتاییەکانی هاوڵاتیان دابین نەکات،لە جیهاندا بێزراو و نامەرغوب نەبێت،کەواتە ئەو ڕژێمە کە مەبەست لێی ئێرانە هەرچیبێت و هەرچ ناوێک لەخۆی بنێت ،ناتوانێت ببێتە نوێنەری ڕاستی گەلێکی ستەم لێکراو ،هاوکات ناکرێت خەسڵەتی دژە ئەمریکاو ئیسرائیلیش هەڵبگرێت ،چونکە ئەو ڕژێمە زۆر دوورە لەو ئەرکەوە. تا ئێستایشی لەگەڵدا بێت دژایەتی ئێران بۆ ئەمریکاو ئیسرائیل لە واقیعی عەمەلیدا بەرجەستە نەبووە، بەجۆرێک زیانی مەزنی پێ گەیاندبن ،یاخود لە ڕۆژهەڵاتی نێویندا جێگەو پێگەیان لەقبووبێت.

بۆئەوەی باشتر و ڕوونتر ماهیەتی دەسەڵاتدارانی ئێران بزانین ،چەند پرسیارێک ئاراستەی ئەو حیزب و لایەن و تاکە کەسانە دەکەم بە خۆشمانەوە کە لەخانەی چەپ،ئازادیخواز ،ئینساندۆست،دیموکراتیخواز،کۆمۆنیست خۆیان دەبیننەوە ،ئەوجا دەردیکەوێت کەئایا هەڵەیەکی سیاسی مەزن لە هەڵوێستی ئەو حیزب و دەسەڵات و لایەن و کەسانەدا نیە کەداکۆکی لەو ڕژێمە دەکەن ؟

+ دەکرێ و درووستە کەسێکی چەپ یا کۆمۆنیست داکۆکی لە ڕژێمێک بکات ک□ بەدڕندەترین شێوە چەپ،کۆمۆنیست،ئازادیخوازان سەرکووتدەکات و گوللەبارانیان دەکات، بەتایبەی ئەندام و سەرکردەکانی تودەو فیدائیان و لایەنەچەپەکانی دیکە کە لەژێر ئەشکەنجەدا گیانیان سپارد یا پاکانەیان لێوەرگیرا و پاشان لەسەر تەلەفزیۆن سوکایەتیان پێکرا؟ تا ئێستاشی لەگەڵدا بێت ئەندامبوون لەو حیزبانەدا سزای توندی لەسەرە.

+ دەکرێ و ڕەوایە لایەنێک یا کەسێکی تینوی ئازادی و مافی مرۆڤ ،لایەنگری دەسەڵاتێک بێت کە هەناسەیەکی ئازادی و دیموکراتی لە وڵاتەکەدا بوونی نیە؟

+ئایا ئاساییە داکۆکیکارانی دەربڕینی ناڕەزایی و خۆپیشاندانی مەدەنیانەی بێ فشارو سەرکووتکردن، هەوداری دەسەڵاتێک ب□ن کە خۆپیشاندانەکانی خەڵک کە بۆ نان و کارو ئازادی ئەنجام دەدرێن، بەدڕندانەترین شێوە سەرکووت بکەن ،هاوکات دەسەڵاتدارانی سەرکووتکەر، شانازی بەژمارەی زۆری کوژراوە خۆپیشاندەرەکان بکەن؟

+ڕەوایە حیزبێک یاخود کەسێکی چەپ کە بڕوای بە ماف و سەربەستی و

سەربەخۆیی گەلان هەیەو خەباتی لەپێناودا کردووە ، هاوکات دژ بە چەوساندنەوەی نەتەوەیی دەنگی دلێربێت، بەڵام بێباک بێت لە ئاست کردەوەی نامرۆڤانەی ڕژێمێکی وەک ئێران کە بە ڕژێمێکی دژە میللەتان ناسرابێت؟ ئەو ڕژێمەی لەبری مەیسەرکردنی بڕێکی کەمی داخوازیەکانی نەتەوەکانی ژێر دەسەڵاتەکەی لە کورد،بلوچ،ئازەر،عەرەب، و نەتەوەکانی دیکە ، بە بێ بەزەییانە سەرکووتیان بکات و بیانچەوسێنێتەوە ،وە ئەندامی چالاک و سەرکردەکانیان لە دەرەوە تێرۆربکات ؟تا ئاستی ئەوەی ڕێگەنەدات کەسانی سەربەو نەتەوانە تەنانەت منداڵەکانیان بەخواستی خۆیان ناوبنێن؟

+ منێک ئاواتەخوازی فرەدەنگی و فرەنگی بم و بخوازم هەموو بیروبۆچوونێک لەگۆڕەپانەکەدا مافی خۆ نمایش کردنی هەبێت ، بەڵام چاو لە ئاست تاوانەکانی ڕژێمی ئێرانی سەرکووتکەر دابخەم یاخود پاساوی لاوازی بۆ بهێنمەوە، کە ڕێگە بەهیچ بۆچوون و ڕایەکی جیاواز نەدات ، تەنانەت گەر لەڕەحمی ڕژێمەکەشەوە هاتبێتەدەر بەنموونەی [حسین مووسەوی] کەتا ئێستاش لەماڵەکەی خۆیدا دەستبەسەرە؟

+ ئەمە چ ڕژێمەکە چەندین ملیۆن لەدانیشتوانەکەی لەژێر هێڵی هەژاریدابن ،گرانی و بێکاری تەنگی پێهەڵچنیون ،کەچی ساڵانە ملیارات دۆلار لەدەمی خەڵکەکەی دەدزێت وەک هاوکاری دارایی یا وەک کڕینی چەک دەیبەخشێتە حیزب اللە و بزافی ئەمەل و حماس و جیهاد و ئیخوانەکانی میسرو بزافە ئیسلامیە ئیرهابیەکانی جیهان؟

+ من کە داکۆکیکاربم لە مافی مێینەو ئومێدم ئەوەبێت بە ئازادی مومارەسەی ژیانی خۆیان بکەن،ئیدی چۆن قەبوڵبکەم خانمێک بەهۆی دەرکەوتنی چەند تاڵە قژێکی پرچی، تامردن ئەشکەنجە بدرێت؟

+بەهەموو پێوەرێک ڕژێمی ئاخوندەی ئێران ڕژێمێکی چەوسێنەر،سەرکووتکەر، دژبە ئینسانەو هەموو بەهایەکی ئەخلاقی لەدەستداوە، بۆیە دژایەتی کردنی ئەرکی سەرجەم ئەو وڵات و دەسەڵات و حیزبانەیە کە مافی مرۆق بەلایانەوە گرنگە،هاوکات ئەرکی ئەخلاقی هەموو تاکێکی ئازادیخواز،مرۆقدۆست،دیموکرات خواز،چەپ، کۆمۆنیست، ئەتایستە کە ئەم دەسەڵاتە ڕسوابکات،هاوکات پێویستە ئەو تێڕوانینە چەوتە ڕاستبکرێتەوە.

گۆران هەڵەبجەیی